

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐
เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/๑๔๘๕ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า ด้วยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ ข้อ ๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ประกอบข้อ ๔ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) มีอำนาจพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ ด้านพลังงาน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตาม กฎกระทรวงที่ออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้มีการประกาศราชกิจจานุเบกษาเพื่อบังคับใช้กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เนื่องจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ ข้อ ๔ และข้อ ๕ กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการปิโตรเลียม กิจการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลม หรือกิจการสำรวจแร่ ทำเหมืองแร่ หรือทำเหมืองใต้ดิน ซึ่งได้รับอนุญาตหรือได้รับความยินยอมให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ก่อนวันที่คำสั่งใช้บังคับ และผู้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมที่เข้าใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ก่อนวันที่คำสั่งใช้บังคับโดยยังมิได้รับความยินยอมจาก ส.ป.ก. ดำเนินการยื่นคำขอใช้ประโยชน์ที่ดิน ต่อ คปก. เพื่อขอความยินยอมหรือขออนุญาตประกอบกิจการดังกล่าวภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ กฎกระทรวงใช้บังคับ อย่างไรก็ตาม ในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ ไม่ปรากฏบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และสภาพบังคับของคำสั่งดังกล่าว ในกรณีผู้ประกอบกิจการไม่ใช้สิทธิหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น เพื่อให้ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ๓๑/๒๕๖๐ เป็นไปโดยชอบ ด้วยกฎหมายและบรรลุนิติกรรมในการปฏิรูปประเทศ ส.ป.ก. จึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และสภาพบังคับตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ดังนี้

๑. ระยะเวลาตามข้อ ๔ และข้อ ๕ ที่กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการยื่นคำขอภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ถูกระงับฯ ใช้บังคับ มีลักษณะเป็น “ระยะเวลาบังคับ” ซึ่งส่งผลให้บุคคลผู้ไม่กระทำการ ภายในกำหนดเสียสิทธิยื่นคำขอเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาดังกล่าว หรือเป็น “ระยะเวลาเร่งรัด” ซึ่งไม่มี สภาพบังคับของกฎหมายใด ๆ ต่อบุคคลที่ไม่กระทำการภายในระยะเวลาดังกล่าว

๒. หากระยะเวลาที่กำหนดเป็น “ระยะเวลาบังคับ” จะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับ มอบหมายจากเลขาธิการ ส.ป.ก. ให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตให้ใช้ ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายฯ มีอำนาจปฏิเสธไม่รับคำขอของผู้ประกอบกิจการตามข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ฯ ที่ยื่นคำขอเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาแล้ว หรือไม่ อย่างไร

๓. เนื่องจากสิทธิในการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของผู้ประกอบกิจการ ที่ได้รับไปแล้วตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอม ในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสิ่งสาธารณูปโภคสำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุน หรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ถูกกระทบกระเทือนจาก คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด กล่าวคือ ในคดีหมายเลขแดง ที่ อ. ๑๗๒๘/๒๕๕๙ ศาลปกครองสูงสุด ได้พิพากษาให้เพิกถอนการกำหนดพื้นที่เพื่อกิจการกักเก็บผลิตกระแสไฟฟ้า และการอนุญาตให้ใช้ พื้นที่เพื่อกิจการติดตั้งกักเก็บผลิตกระแสไฟฟ้าโดยวิธีการเช่า เนื่องจากเป็นการกำหนดและอนุญาต ไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น มีผลผูกพันเฉพาะคู่กรณีในคดี และในคดีหมายเลขแดง ที่ อ. ๓๑๑/๒๕๖๐ ศาลพิพากษาให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอม ในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ด้วยว่า ความไม่ชอบด้วยกฎหมายของระเบียบดังกล่าวไม่มีผลกระทบถึง ฐานอำนาจในการให้ความยินยอมหรืออนุญาตที่ ส.ป.ก. ได้กระทำไปก่อนและจะกระทำหลังจาก มีคำพิพากษาในคดีนี้ ดังนั้น จึงขอหารือว่า คปก. จะอาศัยอำนาจตามข้อ ๔ หรือข้อ ๕ แห่งคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ฯ มีคำสั่งในกรณีดังต่อไปนี้ ได้หรือไม่

๓.๑ กรณีผู้ประกอบกิจการยื่นคำขอภายในระยะเวลาตามข้อ ๔ แห่งคำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ฯ และ คปก. ใช้อำนาจตามข้อ ๑ แห่งคำสั่ง เดียวกันประกอบกับถูกระงับฯ ให้ความยินยอมหรืออนุญาตตามคำขอแล้ว คปก. จะอาศัยอำนาจตาม ข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ฯ มีคำสั่งให้ความยินยอม หรืออนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการดังกล่าวได้รับตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ข้างต้นอยู่ก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับสิ้นสุดลง ได้หรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อมิให้ผู้ประกอบกิจการ รายดังกล่าวได้รับสิทธิการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินซ้ำซ้อนกัน

๓.๒ กรณีผู้ประกอบกิจการไม่ยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนด คปก. จะอาศัย อำนาจตามข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ฯ มีคำสั่งให้ความยินยอม หรืออนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการดังกล่าวได้รับตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมข้างต้น อยู่ก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับสิ้นสุดลง หรืออาศัยอำนาจตามข้อ ๕ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ฯ มีคำสั่งให้สิทธิการเข้าใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินผู้รับสัมปทานตามกฎหมาย ว่าด้วยปิโตรเลียมที่เข้าใช้ที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินก่อนวันที่คำสั่งใช้บังคับโดยยังมิได้รับความยินยอม จาก ส.ป.ก. สิ้นสุดลง ได้หรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อความเสมอภาคและความเป็นธรรม มิให้ผู้ประกอบ กิจการที่ฝ่าฝืนหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดอยู่ในฐานะที่ดีกว่าผู้ประกอบกิจการที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) และผู้แทนสำนักเลขาธิการคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นควรกำหนดประเด็นพิจารณาเป็นสามประเด็น และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินมีอำนาจปฏิเสธไม่รับคำขอที่ยื่นเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐^๑ ได้หรือไม่ ซึ่งเห็นว่า โดยที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ใช้อำนาจออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ใช้อำนาจตามข้อ ๑^๒ วรรคสอง และข้อ ๙^๓ วรรคหนึ่ง แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐^๑ ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน อันเป็นกลไกที่กำหนดขึ้นใหม่ภายหลังจากระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๕๑ ถูกเพิกถอนโดยศาลปกครองสูงสุด ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเนื้อหาสาระของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐^๑ และข้อ ๒^๔ (๑) และ (๒) แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า ประสงค์จะให้ผู้ประกอบกิจการที่ได้รับสัมปทาน อนุญาต หรือความยินยอม ก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐^๑ ใช้บังคับ มายื่นคำขอความยินยอมหรือขออนุญาตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

ข้อ ๑ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ด้านพลังงาน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อดำเนินกิจการอื่นใดนอกเหนือจากที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ในการพิจารณาให้คำนี้ถึงยุทธศาสตร์ชาติ ประโยชน์แก่เกษตรกร และประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเภทของกิจการหรือโครงการ เนื้อที่ วัตถุประสงค์ และมูลค่าของการดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยจะต้องกำหนดขนาดเนื้อที่และประเภทของวัตถุประสงค์ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต้องเสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีก่อนพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตไว้ด้วย ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้มีการออกกฎกระทรวงไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งการกำหนดค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจออกกฎกระทรวงตามคำสั่งนี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ข้อ ๒ การขอความยินยอมหรือขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ต้องเป็นกิจการหรือโครงการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) กิจการพลังงาน ได้แก่

(ก) กิจการปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมที่ได้รับสัมปทานก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ ใช้บังคับ

(มีต่อหน้าถัดไป)

ที่กำหนดขึ้นใหม่ตามกฎหมายนี้ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้งระบบมีความมั่นคง และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่แน่นอนและได้มาตรฐาน โดยต้องยื่นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ กฎกระทรวงข้างต้นใช้บังคับ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔^๕ และข้อ ๕^๕ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ ประกอบกับมิได้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ขยายระยะเวลายื่นคำขอได้ ดังนั้น ผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาต หรือผู้ได้รับสัมปทานจึงต้องยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนด หากต้องการใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อประกอบกิจการต่อไป และเจ้าหน้าที่สามารถ ปฏิเสธไม่รับคำขอได้ ในกรณีที่ไม่มีคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยผู้ได้รับความยินยอม หรือได้รับอนุญาต หรือผู้ได้รับสัมปทานจะมิได้รับประโยชน์จากการที่กฎหมายเปิดโอกาสให้ยื่นคำขอ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๓)

(ข) กิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานลมที่ได้รับอนุญาตตามระเบียบคณะกรรมการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติ ในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ ก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและ ประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ ใช้บังคับ

(ค) กิจการระบบโครงข่ายพลังงานตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน

(ง) การดำเนินการอันเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตาม (ก) (ข) และ (ค)

(๒) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ได้แก่

(ก) การสำรวจแร่ การทำเหมือง หรือการทำเหมืองใต้ดิน ที่ได้รับความยินยอมตามระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดิน ไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐ เรื่อง การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่เกษตรกรและประโยชน์สาธารณะของประเทศ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ ใช้บังคับ

(ข) การดำเนินการอันเกี่ยวเนื่องกับการสำรวจแร่ การทำเหมือง หรือการทำเหมืองใต้ดิน ที่ได้รับความยินยอมให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตาม (ก)

(๓) โครงการของรัฐซึ่งเป็นประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ได้แก่

(ก) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์

(ข) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายในระบบโทรคมนาคม

(ค) โครงการที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการ

“ข้อ ๔ ให้ผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อการประกอบกิจการปิโตรเลียม ตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม การสำรวจแร่ การทำเหมือง หรือการทำเหมืองใต้ดินตามกฎหมายว่าด้วยแร่ หรือการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลม ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอม ในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาต ถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ อยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ ยื่นคำขอตามข้อ ๑ ภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงที่ออกตามข้อ ๑ วรรคสอง ใช้บังคับ ในระหว่างนั้นให้ผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาต ใช้ที่ดินได้ไปพลางก่อนหรือจนกว่าคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

“ข้อ ๕ ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมเข้าใช้ที่ดินที่สำนักงานการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว โดยยังมิได้รับ ความยินยอมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำ ทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เพื่อประกอบ กิจการปิโตรเลียมในขั้นตอนใดก็ตาม ให้ผู้รับสัมปทานนั้นยื่นคำขอตามข้อ ๑ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ กฎกระทรวงที่ออกตามข้อ ๑ วรรคสอง ใช้บังคับ ในระหว่างนั้นให้ผู้รับสัมปทานใช้ที่ดินได้ไปพลางก่อนหรือจนกว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น โดยต้องชำระค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตั้งแต่เมื่อเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

และยอมสละสิทธิที่จะยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้ ทั้งนี้ ตามแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ที่ได้ให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๘๘/๒๕๓๙^๖

ประเด็นที่สอง กรณีที่ผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาต หรือผู้ได้รับสัมปทาน ก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าวใช้บังคับได้ยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนด และ คปก. ได้ให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินแล้ว คปก. จะอาศัยอำนาจตามข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐^๗ มีคำสั่งให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการได้รับตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินฯ สิ้นสุดลงได้หรือไม่ ซึ่งเห็นว่า โดยที่ข้อ ๔^๘ และข้อ ๕^๙ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐^๗ กำหนดให้ผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาต หรือผู้ได้รับสัมปทาน ยื่นคำขอภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอและการพิจารณาให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินฯ ใช้บังคับ ในระหว่างนั้นให้ผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาต หรือผู้ได้รับสัมปทาน ใช้ที่ดินได้ไปพลางก่อนหรือจนกว่า คปก. จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีนี้ เมื่อ คปก. ได้ให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎกระทรวงดังกล่าวแล้ว จึงเป็นกรณีที่ คปก. มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ซึ่งมีผลทำให้การให้ความยินยอมหรือการอนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการได้รับตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง การให้ความยินยอมในการนำทรัพยากรธรรมชาติในเขตปฏิรูปที่ดินไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต และการให้ผู้รับอนุญาตถือปฏิบัติในการใช้ที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์สำหรับกิจการที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่มีอยู่เดิมสิ้นสุดลงโดยเหตุอื่นตามมาตรา ๔๒^{๑๐} วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิเดิมแต่อย่างใด

ประเด็นที่สาม กรณีที่ผู้ได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาต หรือผู้ได้รับสัมปทานก่อนวันที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าวใช้บังคับ ไม่มายื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนด คปก. จะอาศัยอำนาจตามข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐^๗ มีคำสั่งให้ความยินยอมหรืออนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการดังกล่าวได้รับตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินฯ สิ้นสุดลงได้หรือไม่ ซึ่งเห็นว่า เมื่อผู้ประกอบกิจการดังกล่าวไม่มายื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนดยอมสละสิทธิที่จะยื่นคำขอตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๑/๒๕๖๐^๗ อันส่งผลให้การให้ความยินยอมหรือการอนุญาตที่มีอยู่เดิมตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้งสองฉบับสิ้นสุดลงไปด้วย

(นายดิศพัทธ์ หอตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๖๑

^๖บันทึก เรื่อง หาหรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับซากของสัตว์ป่าที่บุคคลมีไว้ในครอบครอง ก่อนการกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามกฎหมาย ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ นร ๐๖๐๑/๖๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^๙มาตรา ๔๒ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น

เมื่อคำสั่งทางปกครองสิ้นผลลง ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกผู้ซึ่งครอบครองเอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ซึ่งมีข้อความหรือเครื่องหมายแสดงถึงการมีอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้น ให้ส่งคืนสิ่งนั้นหรือให้นำสิ่งของดังกล่าวอันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้นั้นมาให้เจ้าหน้าที่จัดทำเครื่องหมายแสดงการสิ้นผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้